

Oplysninger i saa Henseende, men at Udvalget henstiller til den høitærede Justitsminister at tage under Overveielse, hvorvidt den Bei, som Forslagsstillerne tilraade, bør betrædes. Denne Udtalelse af den ærede Ordfører tilfredsstiller mig fuldkommen. — Jeg tror, at den ærede Justitsminister havde fuldkommen Ret i, at det kan ikke være hensigtsmæssigt at ville forsøge i Detaillen at give Thinget en Udvikling af denne Sags Sammenhæng; dertil er den for indviklet. Jeg kan tiltræde, hvad den ærede Justitsminister i saa Henseende yttrede. Den dreier sig jo i Kort-hed kun om, hvorvidt en Urvring er bleven forbi-gaaet eller ikke. Dette Spørgsmaal er ved Underretten og ved Overretten afgjort derhen, at han ikke var forbigaaet, men havde sin Ret, hvorimod Høiesteret kom til det modsatte Resultat. Naar der nu er Tale om her at give en Erstatning, kan jeg for det Første ikke støtte det paa en Kritik af Domstolens Afgjørelse, og ikke heller kan det, som det forekom mig, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgkreds (Steenstrup) kom ind paa, støttes paa Skifteovens § 92. Jeg maa i den Henseende erkjende Rigtig-heden af den høitærede Justitsministers Bemærkning, at det vilde være noget betænkeligt saaledes at give § 92 i Skifteoven en tilbagevirkende Kraft; men det, hvorpaa jeg vilde støtte det, er, som den ærede Justitsminister meget rigtigt bemærkede, at, da man maa gaa ud fra, at Høiesteretsdommen er rigtig, maa man ogsaa komme til, at Skifteforvalteren i 1825 har skiftet paa en urigtig Maade. Jeg gjentager, at de tvende fore-gaaende Instanser kom til det Resultat, at han havde skiftet paa en rigtig Maade, men Høiesteret kom til det modsatte Resultat. Henlynt dertil vilde efter min Mening være tilstrækkeligt til at begrunde et Forslag som det, der er fremskommet; men der er endnu et Moment, som jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa og inddrage i Sagen, nemlig at det i det Hele for vore Domstole i alle Instanser har været saa overordentlig vanskeligt at paadømme denne Sag, idet de ikke dertil have haft de Forudsætninger, som Borgerne her i Landet ere berettigede til at vente hos Domstolene. Her har været Spørgsmaal om at dømme i en Sag, hvor Afgjørelsen skal finde Sted efter fremmed Ret, efter en Ret, som vore Domstole aldrig have haft Anledning til at kjende eller beskæftige sig med, og som de nu paa een Gang skulle dømme efter. Det maa være mig tilladt ved ganske korte Citater at oplyse, i hvor høi Grad den fremmede flæsvigste Ret er forskjellig fra den danske. Jeg beder om den ærede Formands Tilladelse til at maatte oplæse af et Skrift af Anders Sandø Orsted, der hedder: „For den danske Stats Opretholdelse i dens Helhed“ af 1850. Den berømte Retslærde siger der Side 238: „Den flæsvigste Lovgivning forholder sig ingenlunde til den danske som en særdeles Anordning for et enkelt

Distrikt eller en enkelt Stad til Rigets almindelige Lovgivning. De have i sex Aarhundreder haft en ganske forskjellig Udviklingsgang og ere derved blevene ganske forskellige“. Han tilføjer lidt senere Side 239: „Jeg, der dog turde kjende lige saa meget til den flæsvigste faavelssom til den danske Ret som mine øvrige Landsmænd, har end ikke kunnet udfinde nogen Materie, hvori disse vare hinanden lige, uden forsaavidt lige Love ere udkomne for Danmark og for begge Hertugdømmerne“. Endnu tilføjer han lidt senere samme Side: „Den største Del af Danmarks Retslærde kjende saa godt som Intet til den i Hertugdømmerne gjældende Ret; og den løse Kundskab, som Enkelte kunne have om et eller andet Stykke i samme, sætter dem aldeles ikke i Stand til at have en rigtig Dom over nogen flæsvigst Anordning, der staar i Berørelse med den øvrige Ret“. Jeg tror, at det af disse Citater af en anerkjendt, af maasse Danmarks berømteste Retslærde, som nøie kjendte disse Forhold, vil fremgaa, hvor overordentlig vanskeligt det har været for vore Domstole at dømme i denne Sag, og i hvor høi Grad Domstolene have manglet de Forudsætninger, som Landets Borgere ellers ere berettigede og vante til at finde hos Domstolene, nemlig Kjendskab til den Ret, de skulle dømme efter. — Det er dette Moment, jeg tillader mig at drage ind i Sagen, og hvorpaa jeg tror, at man, naar en Afgjørelse har fundet Sted, som det viser sig i høi Grad strider mod Befolkningens Opfattelse, kan basere et Krav paa, dersom det ved næiere Undersøgelse skal findes, at et saadant Krav virkelig maatte være berettiget efter de forhaandenværende Omstændigheder. Det er jo ogsaa det, som den ærede Ordfører for Udvalget udtalte, at han henstillede til Justitsministeren at tage under Overveielse, hvorvidt den Bei, de ærede Forslagsstillere tilraade, bør betrædes. Yderligere kan jeg ogsaa gaa ind paa og maa indrømme for mit Vedkommende, at forinden Folkethinget i dette Øieblik skal tage Beslutning om Sagen, maatte Størrelsen af Tabet oplyses bedre, og det maatte ogsaa undersøges bedre, hvorledes Skifteforvalteren i den Tid havde skiftet, og navnlig, om han efter den Fortolkning, Høiesteret har givet af hans Skifte, har gjort sig skyldig i Feil og Mær, hvad dermed staar i Forbindelse. — Jeg skal gjentage, at jeg finder mig fuldkommen tilfredsstillet ved den ærede Ordførers Utringer og Henstilling til den ærede Justitsminister, og for mit Vedkommende — jeg veed ikke, om det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgkreds (Steenstrup) giver sit Samtykke dertil; jeg tror, at det ærede Medlem for Nørresundby (Suel) er villig dertil — tager jeg Forslaget tilbage.

Formanden (Rabbe): Tiden er vel temmelig langt fremrykket, men da kun det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgkreds